

Afers d'història

Amb un número, el que fa cinquanta, dedicat a 'Vint anys d'historiografia als Països Catalans', la revista 'Afers' celebra també els seus vint anys d'existència. Parlem amb Vicent S. Olmos que, des de Catarroja (Horta) i amb connexió directa amb Palma i Barcelona, manté el pols d'una revista que ja ha esdevingut referent.

Ha arribat al número que fa cinquanta. I celebra, alhora, els vint anys d'existència. Que una revista sobre història i alguna cosa més —“fulls de recerca i pensament”, especifica el seu subtítol— assolixi una fita com aquesta no és cosa de cap miracle sinó el fruit d'una absolutament terrenal constància en el treball i l'estudi i la voluntat de difusió.

“Afers és conseqüència d'un esclat de la historiografia valenciana que es produeix als anys seixanta —ens explica Vicent S. Olmos, cap de redacció i podríem dir que actual factòtum de la revista—, quan arriben ací una sèrie de catedràtics, Joan Reglà, Tarradell, Dolç, etcètera.” El nivell de la facultat puja, tant en l'àmbit científic com de compromís cívic i de país, i “es posa en marxa una generació —continua Olmos—, l'anterior a la nostra: són els Sebastià García Martínez, primer director d'Afers, o Manuel Ardit, l'actual”.

I és que, la història, és cert, “mai no comença des de zero”. Per això, en parlar d'origens, Olmos es refereix a la gran quantitat de revistes d'àmbit local o comarcal que veieren la llum just abans d'Afers: “Responien a una generació de gent que tenia interès per la història, però, sobretot, un compromís pel país.” I aquesta és la continuïtat que destaca Olmos, la que permet que una nova generació igualment compromesa i amb igual interès per la història decidís d'organitzar un congrés d'història, comarcal: el primer Simposi d'Història de l'Horta Sud. Sebastià García Martínez en va ser el president, i Joan Fuster,

el president honorari. S'havia acordat publicar les actes, però “hi va haver no sé quin problema polític i aleshores vam decidir tirar endavant la publicació nosaltres”. I ja no van parar: d'aquella primera percepció comarcal, van decidir ampliar el camp de visió: “Pensàvem que la revista havia de tenir un abast nacional, que necessitàvem traure les investigacions que en aquell mo-

Afers exteriors

Des de la revista, els projectes s'han multiplicat i han pres vida pròpia. Hi ha, per exemple, les altres revistes: *El Contemporani*, perquè pren el nom de Gramsci i perquè “la història es fa des de la contemporaneïtat”, però que tracta de temes de qualsevol època i qüestions d'història, d'arts i societat; *Arxius de Ciències Socials*, que s'edita juntament amb el Departament de Sociologia i Antropologia Social de la Universitat de València; *Fonaments*, una capçalera fundada per Miquel Tarradell i que du per subtítol “Prehistòria i món antic als Països Catalans”. Hi ha també l'editorial —Afers, igualment—, on, a més de les revistes, es generen col·leccions de llibres: “Recerca i pensament”, en la línia de la revista *Afers*, “Els llibres del contemporani”, o “Personatges”, que ja ha ofert aproximacions a Pous i Pagès o Sanchis Guarner, per exemple.

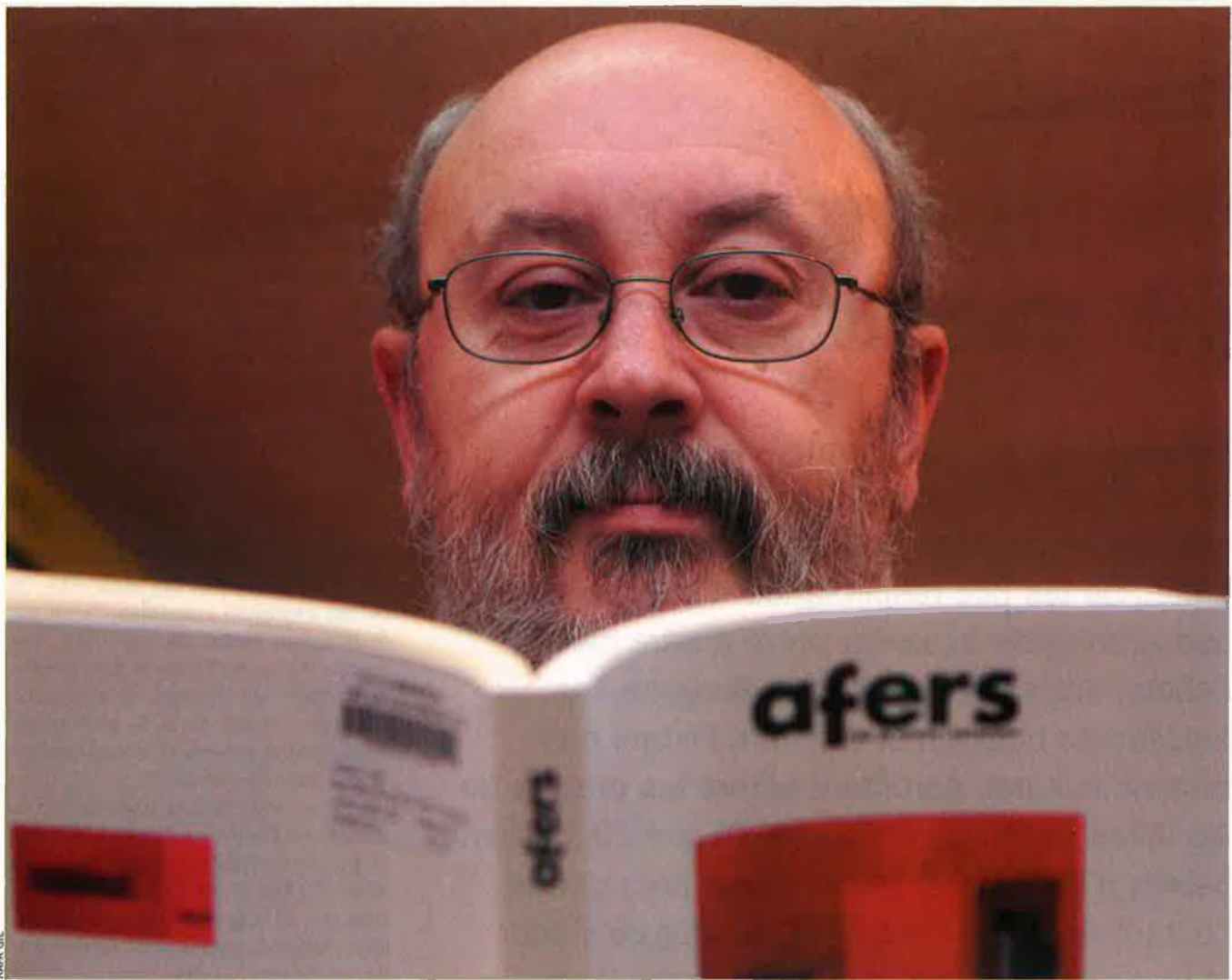
ment s'estaven fent a les nostres universitats, però també fer-nos ressò del que es feia a fora. I així és com vam anar canviant la revista.”

Història, nació, món. Des de bon començament, *Afers* va expressar voluntat de “fer emergir una concepció nova, progressista i nacional de la història”. Si li preguntem a Vicent Olmos si això continua sent necessari, la resposta serà concisa: “Ho era, ho és i supose que ho continuarà essent.”

Amb aquesta premissa, i sobre una base científicament solvent, la publicació s'ha consolidat com a referent en el camp historiogràfic: “La revista té una clara vocació de fer ciència. I, de fet, crec que aquest tipus de revistes d'investigació, que trauen articles de primera mà, són molt importants: són les que, en definitiva, després proporcionen informació a la resta.”

La manera de treballar sembla senzilla, en boca d'Olmos: des de les tres redaccions que mantenen, a Catarroja (Horta), Barcelona —on hi ha, per exemple, Agustí Colomines— i Palma —amb Antoni Quintana i Pere Fullana, també per exemple—, i juntament amb un consell assessor que compta, entre d'altres, amb Josep Benet, Josep Fontana, Josep Aracil, Eva Serra, Sebastià Serrano, Josep Termes o Núria Sales, “simplement pensem en temes que són interessants per a la nostra historiografia, per a la historiografia exterior, perquè els nostres historiadors coneixen el que es fa a fora, per donar a conèixer-se i etcètera: totes les combinacions possibles”. I especifica: “L'únic que intentem fer és una història normal, com fan a Anglaterra, Alemanya o els EUA: normal.” Que no és poc.

Bàsicament, *Afers* es forneix d'articles escrits des de l'àmbit de la universitat i la investigació dels Països Catalans, per bé que també, quan cal, incorporen traduccions —“si fem un número sobre els Borja, com el que va coordinar Miquel Batllori per exemple, trobarem que hi ha molts estudiosos sobre el tema que escriuen en alemany o en anglès, és clar”— o treballs d'historiadors europeus o americans que no cal traduir: “Contràriament al que pensa la majoria, hi ha molta gent que estudia a fora i que és capaç de parlar i escriure en català.”

En aquests vint anys d'existència, si *Afers* s'ha consolidat, també ha estat testimoni del canvi de mentalitat quant als contactes amb la historiografia que es fa a la resta del món. "Nosaltres hi hem col·laborat, en certa manera –apunta també Olmos–: ara hi ha molt contacte, la gent ix molt més a l'estranger, la gent sap idiomes... Ara hi ha un intercanvi continu. La historiografia catalana ha canviat molt, en els últims anys, i jo crec que per a bé: de cap de les maneres no està aïllada de la historiografia europea i mundial. Potser l'error, de vegades, és pensar que la historiografia funciona segons aquell esquema d'"historiografia catalana – historiografia espanyola – historiografia europea", però no és així: la historiografia catalana és historiografia europea, com ho és l'espanyola, i ja està. No hi ha cap interès de ser ni millors ni pitjors, simplement és un procés lògic."

Dos o tres anys per davant. Per bé que *Afers* sigui una revista d'història i pensament i que això podria fer pensar, d'entrada, en un ritme més o menys asossegat, la veritat és que parlar amb

"L'únic que intentem fer és una historiografia normal, com fan a Anglaterra, Alemanya o els EUA"

Vicent Olmos sobre la publicació és preparar-se per a una fructífera pluja d'idees i temes i de tot. I s'entusiasma: "Estem enllestint un monogràfic sobre la Catalunya Nord que eixirà cap al 2007..." I davant qualsevol gest de sorpresa per la qüestió de terminis, ell continua, amb absoluta naturalitat: "Sempre treballem amb dos o tres anys per davant. Mira: publiquem articles que els autors ens envien, però la majoria els encarreguem i, si no donem vuitdeu mesos per elaborar-los, perquè puguem anar als arxius, si cal..., ja m'explicaràs!"

Quan enumera els temes que ja estan en marxa, s'entusiasma: "Està a punt de sortir el 51, que jo crec que serà un número molt historiogràfic i per a nosaltres molt important: un estudi sobre l'aigua, sobre l'ús i el poder en relació amb l'aigua, des de la primera època medieval fins a l'època moderna –un

tema molt interessant, no? Després en sortirà un altre sobre la guerra de Successió; i un sobre literatura científica, viatgers científics i estudis històrics, etc., que serà un número bonic; també en farem un sobre el valencanisme polític; i en preparem un altre sobre la nació abans de la nació, el prenationalisme, diguem; i sobre mites històrics. En fi..."

Diuen que hi ha vents que escampen arreu el gust per la ignorància i la demagògia. Des d'*Afers* es declaren obertament partidaris del coneixement i l'anàlisi. I en això treballen. "De vegades sembla que siga difícil, però tampoc dic que siga una utopia. Nosaltres continuem en aquesta idea: volem crear aquests espais de cultura, ajudar a posar-los en marxa, i a mantenir-los. I crec que és una bona idea."

Núria Cadenas